

**Чернігівський Національний педагогічний
університет імені Т. Г. Шевченка**

Кафедра філософії та культурології

ФІЛОСОФІЯ ПСИХОЛОГІЇ

**Навчально-методичний комплекс для
студентів**

**Упорядник: кандидат філософських
наук, доцент Чорна Л.С.**

ЧЕРНІГІВ – 2017

УДК 001
Ч.44

*Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри філософії та
культурології.
Протокол № 1 від 31.08.2016р.*

Рецензенти:

Довбня В.М., доктор філософських наук, професор;
Бушай І.М., доктор психологічних наук, професор.

Філософія психології: Навчально-методичний комплекс з
дисципліни.

/ Уклад. Чорна Л.С. – Чернігів: ЧОППО, 2017. – 44 с.

В навчально-методичному комплексі викладено навчально-методичні матеріали, необхідні для вивчення дисципліни “Філософія психології” студентами психолого-педагогічного факультету, стаціонарної та заочної форм навчання.

Навчально-методичний комплекс складається із вступу, вимог до знань та вмінь, навчально-тематичного плану, програми дисципліни, тем і планів лекцій та семінарських занять. Даються рекомендації щодо самостійного вивчення дисципліни, методичні вказівки і тематика контрольних робіт, тестові завдання і питання для підсумкового контролю знань, список рекомендованої літератури до курсу в цілому.

УДК 001
Ч.44

© Л.С.Чорна, 2017
© ВЦ ЧОППО, 2017

ЗМІСТ

1. Пояснювальна записка	4
2. Мета і завдання дисципліни	5
3. Навчально-тематичний план для студентів психолого-педагогічного факультету	7
4. Навчально-тематична програма дисципліни	9
5. Плани семінарських занять	17
6. Методичні вказівки і тематика курсових робіт та рефератів	28
7. Самостійна робота	31
8. Питання до екзамену та заліків	33
9. Список літератури	38

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Філософія психології є доволі об'ємною галуззю філософсько-наукового знання., яка вивчає загальні закономірності розвитку психології, формує пізнавально-методологічну базу науки та визначає перспективи розвитку психологічної науки в майбутньому.

Пропонований нормативний навчальний курс "Філософія психології" розрахований на студентів психолого-педагогічного факультету спеціалізації "Психологія". Він побудований згідно вимог кредитно-модульної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та узгоджений з приблизною структурою змісту навчального курсу, рекомендованою Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Курс являє собою синтезуюче поглиблення методологічних знань студентів з основних психологічних дисциплін на основі вивчених на II курсі навчальних дисциплін "Філософія" та "Історія психології".

Програма передбачає ознайомлення студентів із предметом, проблемами та основними завданнями філософії психології як науки, а також із філософськими засадами основних психологічних шкіл XX століття. Враховуючи проблемність і категоріальну неусталеність філософії психології як окремої галузі психологічного знання, слухачам пропонується авторське бачення даної навчальної дисципліни, яке ґрунтується на з'ясуванні можливостей використання базових знань з філософії науки в аналізі та верифікації провідних психологічних теорій сучасності.

Зміст *першого модулю* складає матеріал тем, присвячених загальній характеристиці філософії психології як розділу філософії науки, сучасного стану психологічного знання, базовим поняттям та аналізу

основних дослідницьких парадигм у психології. Виклад цих тем має проблемний характер і відображає непросту методологічну ситуацію, що склалася в сучасній психологічній науці і може бути охарактеризована як стадія "шкіл" (за Т.Куном). Результатом такої "методологічної кризи" стало виокремлення в межах психології двох магістральних напрямів — *філософії психології* як такої та *філософської психології*. Висвітлення даного питання також має проблемний характер внаслідок невизначеності методологічних позицій багатьох психологічних шкіл сучасності.

Зміст *другого модулю* утворений темами, що конкретизовано висвітлюють філософсько-світоглядні та методологічні засади провідних сучасних психологічних теорій. Це дає змогу студентам краще зрозуміти не лише сутність теоретичних положень біхевіоризму, гештальтпсихології, психоаналізу та ін., але й світоглядно-ідеологічне підґрунтя практичної діяльності вищезазначених шкіл, ціннісну зорієнтованість їх діагностичної, психотерапевтичної, психокорекційної роботи. Важливим планованим наслідком ознайомлення із цими питаннями ми передбачаємо усвідомлення психологами-фахівцями необхідності філософсько-методологічного й аксіологічного аналізу тієї психологічної теорії та практики, що ляжуть в основу їх майбутньої професійної діяльності й визначатимуть фокус їхньої практичної чи дослідницької роботи.

Процесом викладання навчального матеріалу з філософії психології передбачено також актуалізацію не лише набутих студентами знань, але й їх загальної ерудиції та життєвого досвіду, чому сприятимуть використовувані у даному курсі аналітичні огляди сучасної психологічної та "навколо психологічної" літератури, філософсько-методологічний аналіз конкретних психологічних ситуацій, ознайомлення з

досвідом роботи деяких відомих психологів сучасності та інше.

Основною *формою контролю якості знань, вмінь та навичок*, здобутих у ході опрацювання змістових модулів, є екзамен, а поточний контроль репрезентовано передусім модульними контрольними роботами. Виконанням індивідуальних творчих та пошукових завдань, написанням рефератів з філософії психології.

2. Мета і завдання навчальної дисципліни

Метою навчального нормативного курсу "Філософія психології" є наступне:

студент повинен **знати:**

- характеристику предметного поля філософії психології як окремої галузі філософії науки;
- основні методологічні проблеми сучасної психологічної науки та можливості їх розв'язання на основі позитивістської та феноменологічної дослідницьких парадигм; світоглядно-методологічні відмінності між філософією психології та філософською психологією;
- загальну специфіку й філософсько-світоглядні засади провідних психологічних концепцій сучасності та їх ідеологічну спрямованість;
- основні положення методологічного аналізу тієї чи іншої дослідницької теми з психології

студент повинен **вміти:**

- володіти навичками аналізу та коментування психологічних текстів на предмет їх методологічної та загально світоглядної настанови;
- вільно оперувати набутими знаннями у процесі засвоєння інших психологічних дисциплін та

використовувати їх у своїй практичній (у т.ч. дослідницькій) роботі -при написанні курсових, бакалаврських та магістерських робіт;
застосовувати набуті знання з філософії психології при аналізі та коментуванні окремих психологічних проблем або галузей психологічної науки в цілому.

НАВЧАЛЬНО – ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ "ФІЛОСОФІЯ ПСИХОЛОГІЇ"

№	Змістовий модуль	Денна форма		
		л е к	с е м	с а м
1	Модуль I. Загальна філософія психології. Філософія психології як галузь філософії науки. Загальні питання, аналіз основних парадигм та базових понять.	2	2	2
2	Філософський аналіз основних дослідницьких парадигм у психології.	2	2	2
3	Філософський аналіз базових понять психології.		2	2
	Всього: <i>Форма модульного контролю:</i>	4	6	6

II. Філософський аналіз				
х психологічних шкіл та				
ів.				
4	Інтроспекціонізм: філософські засади і методологія.	2	2	2
5	Біхевіоризм. Логічний біхевіоризм та його зв'язок з аналітичною філософією.	2	2	2
6	Філософські основи гештальт-психології.	2	2	2
7	Психоаналіз. Психоаналітична герменевтика.	2		2
8	Екзистенціальна та гуманістична психологія.	2		2
9	Філософський пафос гуманістичної психології.. Діяльнісний підхід.	2		2
10	Психофізіологія: філософське підґрунтя, критерій причинно-наслідкових зв'язків.	2		2
11	Феноменологічний підхід у патопсихології.			2
12	Когнітивна психологія та когнітивна наука.			
13	Філософські проблеми соціальної психології. Світоглядні засади педагогічної та вікової психології.			2
14				2
	Всього: <i>Форма модульного контролю: контрольна</i>	18	6	
	Загальна кількість годин	24	12	28

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ

ТЕМА 1. ФІЛОСОФІЯ ПСИХОЛОГІЇ ЯК ГАЛУЗЬ ФІЛОСОФІЇ НАУКИ.

Сучасний стан, предмет, проблеми, методи та завдання філософії психології.

Типи філософії науки. Позитивістська філософія науки, історичні зміни її предмета. Трагування психології в позитивістській філософії науки. Логічний позитивізм та його вчення про свідомість.

Феноменологічна парадигма філософії науки. Аналіз предмета психології у феноменологічній філософії науки. Феноменологія як наука про свідомість, її зв'язок із психологією. Відмінності між психологією та феноменологією. Феноменологічна психологія.

Психологія як емпірична наука, її предмет. Загальна характеристика історії психології. Видозміна предмета психології протягом історії. Визначення дулі, психіки, свідомості. Зв'язок історії психології з філософією. Методи психології. Зміна уявлень про методи психології протягом історії. Психологія і філософська антропологія.

Філософський аналіз розвитку психології як експериментальної науки. Кунівський аналіз парадигм у психології. Психологія як наука в періоді шкіл. Основні використовувані парадигми. Пояснення і розуміння у психології. Екстерналістський та інтерналістський: підходи до вивчення психіки.

Основні психологічні школи (загальна характеристика).

ТЕМА 2. ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ДОСЛІДНИЦЬКИХ ПАРАДИГМ ПСИХОЛОГІЇ.

Пояснення і розуміння. Психологія як наука, що поєднує у собі природничо-наукові та гуманітарні методи.

ТЕМА 3. ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ БАЗОВИХ ПОНЯТЬ ПСИХОЛОГІЇ.

СВІДОМІСТЬ. Відмінність поняття "свідомість" від поняття "психіка". Розмаїття визначень поняття "свідомість". Підходи до вивчення внутрішнього світу людини, категорія "переживання". Співвідношення між свідомістю та мисленням. Проблема самосвідомості. Категорії "Я" і "самість". Змістовне і формальне визначення свідомості.

СМИСЛ. Теорія смислу в логіці, філософії мови, феноменології, герменевтиці. Психологія про проблему смислу. Психосемантика, генеза особистісних смислів. Теорія смислу у контексті суперечки про менталістські концепти у психології. Інтроективні, біхевіоральні та психофізіологічні методи у вивченні смислу.

ІНТРОСПЕКЦІЯ, пов'язані з нею проблеми. Можливість вивчення менталістських концептів. Дворівнева семантика, онтологічна відносність, проблема розуміння (В.куайн). Дослідження поведінки як альтернатива інтроекції. ІНТЕНЦІОНАЛЬНІСТЬ. Концепт інтенціональності у феноменології та в аналітичній філософії. Інтенціональність як феноменальна очевидність і як стратегія інтерпретації. Концепт інтенціональності у психології. Категорії "сприйняття" та "розпізнавання".

ЕМОЦІЇ ТА ОЦІНКИ. Філософське вчення про цінності та оцінки і психологія емоцій. Емоція як похідна від оцінки корисності, ймовірності. Складні емоції, їх роль у когнітивних механізмах. Чи може етика ґрунтуватися на емоційних оцінках? Категорії "мотив" і "мета". Причинність і свобода у людській свідомості.

ТЕОРІЯ ПІЗНАННЯ І КОГНІТИВНА ПСИХОЛОГІЯ. Що може дати когнітивна психологія гносеології? Суб'єктивізм людського пізнання. Відкриття у сфері гештальтпсихології, дослідження когнітивної психології з розпізнавання образів. Розпізнавання подій, фактів. Проблема виокремлення події і смислу у психології та філософії.

АНТРОПОЛОГІЧНА ПРОБЛЕМАТИКА У ПСИХОЛОГІЇ. Психологія про проблему людини. Поняття "вищі функції". Психофізіологія вищих функцій та проблема їх формування. Вищі функції та соціальні умови. Проблема співвідношення філософських та експериментальних підходів у вивченні вищих функцій. Творчість, вивчення творчості у психології. Особистість, поняття особистості, психологія особистості. Екзистенціальна та гуманістична психологія як спроби розкрити проблему людини. Трансперсональний підхід. Праці С.Грофа та Т.Лірі, їх вчення про людину, філософське та експериментальне в їхніх вченнях.

МОДУЛЬ П. ФІЛОСОФСЬКИЙ АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ПСИХОЛОГІЧНИХ ШКІЛ ТА НАПРЯМІВ

ТЕМА 4. ІНТРОСПЕКЦІОНІЗМ: ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ І МЕТОДОЛОГІЯ.

Засновники інтроспекціонізму - В.Вундт та Е.Б.Тітченер. Інтроспекція як метод: первинність часткового стосовно цілого, прозорість свідомості для самої себе. Невдача програми інтроспекціонізму та її причини.

Філософські засади інтроспекціонізму: картезіанство і філософська психологія XVIII ст. Народження психофізіології на ґрунті інтроспекціонізму (праці Т.Фехнера). Відродження інтересу до інтроспекціонізму у другій половині XX ст. Інтроспекціоністські методи в сучасній психології.

ТЕМА 5. БІХЕВІОРИЗМ. ЛОГІЧНИЙ БІХЕВІОРИЗМ ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОК З АНАЛІТИЧНОЮ ФІЛОСОФІЄЮ.

Передумови появи біхевіоризму, її зв'язок з невдачею інтроспекціонізму. Дослідження поведінки: мета проекту та його реальне втілення. Вивчення тваринної поведінки і проблема переносу результатів на людську поведінку. Поява логічного біхевіоризму та його зв'язок із аналітичною філософією; тлумачення свідомості у логічному біхевіоризмі. Сильна і слабка версії логічного біхевіоризму. Два етапи розвитку біхевіоризму у психології: Дж.Вотсон та Б.Ф.Скіннер. Поняття стимул/реакція, позитивне і негативне підкріплення, проблема "внутрішнього підкріплення". Сильні і слабкі сторони біхевіоризму. Яке вчення про людину можна створити на основі даних біхевіоризму? Філософські ідеї Б.Ф.Скінне.

ТЕМА 6. ФІЛОСОФСЬКІ ЗАСАДИ ГЕШТАЛЬТПСИХОЛОГІЇ.

Поява гештальт-психології, її зв'язок з невдачою програми інтроспекціонізму. Філософські основи гештальт-психології: гуссерлівська феноменологія. Примат цілого над частиною. Свідомість як конституювання смислу. Роль досвіду, прихованих припущень. Когнітивні закони (фігура/тло) та ін.), їх подальша роль у створенні когнітивної науки. Суб'єктивні передумови пізнання.

ТЕМА 7. ПСИХОАНАЛІЗ. ПСИХОАНАЛІТИЧНА ГЕРМЕНЕВТИКА.

Філософські передумови психоаналізу: розуміння матерії як енергії, "енергетичний монізм". Концепт несвідомого, можливості об'єктивації та вивчення несвідомих психічних механізмів. Суб'єктивний характер пізнання, проекція та раціоналізація як когнітивні закони психоаналізу. Психоаналітична герменевтика. Деконструкція суб'єкта у психоаналізі. "Топічні схеми" З.Фрейда. Критика психоаналізу представниками гіпотетико-дедуктивної моделі філософії науки.

ТЕМА 8. ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНА ТА ГУМАНІСТИЧНА ПСИХОЛОГІЯ. ФІЛОСОФСЬКИЙ ПАФОС ГУМАНІСТИЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ.

Буття у фундаментальній онтології М.Гайдеггера. Витоки фундаментальної онтології у феноменології Е.Гуссерля. Онтологізація виміру справжнього. Концепти "проекту", модусів буття, екзистенціали замість категорій. М.Гайдеггер: екзистенціали, зверненість всередину,

"розчаклування світу". Витоки екзистенціальної психології у психіатрії. Л.Бінсвангер, його синтез психоаналізу й екзистенціалізму.

К.Ясперс і вчення про "просвітлення екзистенції""". Проблематизація поняття норми. Екзистенціальний аналіз ЖЛ.Сартра. Несвідомий вибір, як вид несвідомого. Аналіз екзистенції у Ролло Мея. Вчення екзистенціальної психології про норму і невроз, про походження страху. Вчення А.Маслоу про норму і самоактуалізацію. Філософський пафос гуманістичної психології.

ТЕМА 9. ДІЯЛЬНІСНИЙ ПІДХІД.

Онтологія діяльності, її витоки у філософії романтизму (Фіхте, Новалис, Гете). Марксистське трактування діяльності як суспільних відносин.

Філософські основи діяльнісного підходу - філософія прагматизму. Дві школи діяльнісного підходу - радянська школа і школа Ж.Піаже. становлення діяльнісного підходу у працях вітчизняних психологів. Теорія мислення Ж.Піаже, генетична епістемологія, її роль в системі наук. Генеза логічних структур та апріорних категорій, їх походження із законів руху і діяльності дитини. Генеза свідомості за Л.Виготським. Етапи формування понять. Роль соціальності у формуванні свідомості. Теорія походження внутрішнього світу у Ж.Піаже та Л.Виготського. Антропологія А.Гелена як філософське підґрунтя діяльнісного підходу. Філософські і психологічні проблеми, що отримують нове висвітлення через концепт діяльності: мораль, логіка, вчення про пізнання, теорія мислення, навчання, пам'ять, культура, суспільні інституції, колективне несвідоме. Роль

міфології, дискурсу, фонових знань. Діяльнісний підхід у педагогіці. Категорії діяльнісного підходу: мотив, мета, дія. Мислення як діяльність, його автономія. Проблема свободи, доцільності, спонтанності мислення. Мисленнєва діяльність, її методологія.

ТЕМА 10. ПСИХОФІЗІОЛОГІЯ: ФІЛОСОФСЬКЕ ПІДГРУНТЯ, КРИТЕРІЙ ПРИЧИННО-НАСЛІДКОВИХ ЗВ'ЯЗКІВ.

Психофізіологія як природничо-наукове відгалуження психології; стратегія пояснення. Гіпотетико-дедуктивний метод.

Механістичний матеріалізм як філософське підґрунтя психофізіології. Прагнення до науковості, редукція до властивостей субстрату. Проблема корелятивів і механізмів, критерій причинно-наслідкових зв'язків. Проблема переносу на людину результатів, отриманих на тваринах. Психофізіологія про природу свідомості. І.Сеченов, І.Павлов, його дискусія із Ч.С.Шеррінгтоном про природу свідомості. Нейропсихологія, дослідження А.Лурія, В.Г.Пенфілда, Р.В.Сперрі, О.Сакса і погляди цих авторів на проблему свідомості.

ТЕМА 11. ФЕНОМЕНОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД У ПАТОПСИХОЛОГІЇ.

Феноменологічний підхід, праці Ясперса. Проблема норми у психології. Проблема розуміння, "вживання", емпатії. Критерій К.Ясперса для психічної хвороби. Загальне та індивідуальне у патопсихології. Парадигма пояснення і парадигма розуміння в патопсихології.

ТЕМА 12. КОГНІТИВНА ПСИХОЛОГІЯ ТА КОГНІТИВНА НАУКА.

Когнітивні науки як спроба створити цілісну науку про людину, свідомість і мислення. Проблема механізмів вищих функцій, їх вивчення. Чи можливо досліджувати свідомість експериментально? Роботи зі створення штучного інтелекту у когнітивній науці, їх роль у моделюванні законів мислення і відкриття власних законів людського мислення.

ТЕМА 13. ФІЛОСОФСЬКІ ПРОБЛЕМИ СОЦІАЛЬНОЇ ПСИХОЛОГІЇ.

Місце соціальної психології серед наук про суспільство: соціології, соціальної філософії, соціальної антропології. Передумови вивчення людини як соціальної істоти. Соціальний конструктивізм як епістемологічне й антропологічне вчення. Антропологічна дилема: співвідношення біологічного і соціального в людині, можливість її розв'язання засобами соціальної психології.

ТЕМА 14. СВІТОГЛЯДНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІЧНОЇ І ВІКОВОЇ ПСИХОЛОГІЇ.

Педагогічна антропологія як філософська основа педагогічної психології. Філософія освіти. Антропологічні теорії навчання. Чи можлива філософія віку? Вивчення дитячого егоцентризму й аутизму засобами психології. Антропологія про формування зрілої особистості. Критерії зрілості, вивчення цього феномена у психології. Дослідження феномена мудрості. Визначення мудрості у філософії та психології. Питання про принципову можливість формалізації мудрості.

ПЛАНІ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

МОДУЛЬ І

Заняття 1. Психологічне пізнання як діяльність.

1. Логіка розвитку психологічної науки.
2. Поняття дослідницької програми як структурної одиниці пізнавальної діяльності.
3. Принцип категоріального аналізу у психології.

Література:

1. Анциферова Л.И. Методологические принципы и проблемы психологии // Психологический журнал. - 1982. - №2. - С.3-17.
2. Анциферова Л.И. О некоторых новых методологических тенденциях в современной зарубежной психологии // Вопросы психологии. - 1976. - №5. - С.55-69.
3. Асмолов А. ро ту сторону сознания: методологические проблемы неклассической психологии. - М., 2002.
4. Ильясов И.И., Орехов А.Н. О теории и практике в психологии // Вопросы психологии. -1989.-№4.- С.135-140.
5. Кедров Б.М. О методологических вопросах психологии // Психологический журнал. -1982. - №5. - С3-12; №6. - С.14-21.
6. Кольцова В.А. Идеологические и научные дискуссии в истории советской психологии. -М., 1995.
7. Мироненко И.А. Философские основания интеграции психологического знания // Философские науки. ~ 2004. - №10. - С.65-77.

8. *Новейший философский словарь /Подред. АЛТрицанова. - Мн., 1998.*
9. Петровский А.В. Вопросы истории и теории психологии. - М., 1984.
10. *Петровский А.В., Ярошевский М.Г. История и теория психологии. - Ростов-на-Дону, 1996,-ТА.-СІ-41.*
11. *Розин В.М. Йаучные интерпретации предмета психологии (от парадигмы естественно-научной к гуманитарной?) // Психологический журнал. - 1991. - №2. -С.5-15.*

Електронні джерела:

1. Белановский С.А. О природе научного знания // Белановский С.А. Глубокое интервью. - М., 2001.
2. Гайденко П.П. Научная рациональность и философский разум. - М., 2003.
3. Дружинин В.Н. Структура и логика психологического исследования. - М., 1994.
4. Кун Т. Логика и методология науки. Структура научных революций // Электронная библиотека АКИ8ТОТЕБ.РАТАБ.ІІІ
5. Лакатос И. История науки и ее рациональные реконструкции // Лакатос И. Структура и развитие науки: Из Бостонских исследований по философии науки. - М., 1978. -С.203-235.
6. Никифоров А.Л. Философия науки: история и методология. - М., 1998.
7. Поппер К. Логика и рост научного знания. -М., 1983.
8. Хорган Дж. Конец науки: Взгляд на ограниченность знания на закате Века Науки. -СПб.,2001.

Теми рефератів:

1. Поняття метафізичної парадигми у філософії науки

Томаса Куна.

2. Поняття науково-дослідницької програми у філософії науки Імре Лакатоса.

Заняття 2. Пояснювальні принципи у психології .

1. Принцип детермінізму (передмеханічний детермінізм, біологічний детермінізм).
2. Принцип системності (холізм, елементаризм, еkleктизм, редукціонізм, зовнішній методологізм).
3. Принцип розвитку у психології.

Література:

1. Брушлинский А.В. Психология и проблема непрерывности развития // Диалектика в науках о природе и человеке. Зволюция материн и ее структурные уровни, - М., 1983. -С.351-355.
2. Давидов В.В., Зинченко В.П. Принцип развития в психологии // Вопросы философии. -1980. -М12.-С47-60.
3. Зинченко В.П. Системный анализ в психологии ? //Психологический журнал. - 1991. -М4.-С.120-138
4. Зинченко В.П., Моргунев Е.Б. Человек развивающийся: Очерки российской психологии. - М., 1994.
5. Келле В.Ж. и др. Философские основания психологии и общественныгх наук // Вопросы философии. - 1984. - №2. - С.34-49.
6. Крайг Г. Психология развития. - СПб., 2000.
7. Ломое Б.В. Системный подход и проблема детерминации в психологии //Психологический журнал. -1989. -№4. ~С 19-33.
8. Методологические и теоретические проблемы психологии. - М., 1969.
9. Новейший философский словарь /Под ред. А.А.Грицанова. —Мн., 1998.

10. *Петровский А.В., Ярошевский М.Г. Объяснительные принципы в психологии // Петровский А.В., Ярошевский М.Г. История и теория психологии. - Ростов-на-Дону, 1996. -Т.1.- С.291-406.*
11. Психология развивающейся личности / Под ред. А.ВЛетровского. - М., 1987.

Теми рефератів та повідомлень:

1. Загальнофілософський зміст категорії розвитку.
2. Проблема детермінізму в сучасній філософії.
3. Основні положення системного підходу.
4. Утвердження науковою революцією XVII століття механічного детермінізму.
5. Поняття біологічного детермінізму у психологічній теорії.
6. Холізм як одна з провідних парадигм сучасної трансперсональної психології.

Заняття 3. Категоріальний аналіз у психологічному пізнанні .

1. Категорія образу.
2. Категорія мотиву.
3. Категорія дії.
4. Категорія відношення.
5. Категорія особистості.

Література:

1. Ананьев Б.Г. Психология чувственного познания. - М., 1960.
 2. Асмолов А.Г. О предмете психологии личности // Вопросы психологии. - 1983. - №3. -С.118-130.
- Баррон Ф. Личность как функция проектирования человеком самого себя // Вопросы психологии. - 1990. - №2. - С. 153-159.
3. Додонов Б.И. Задача формирования нового

- чеповека и некоторые вопросы психологии личности // Вопросы психологии. - 1981. - №5. - С.22-33.
4. Додонов Б.И. О системе "личность" // Вопросы психологии. - 1985. - №5. - С.36-45.
 5. Завалова Н.Д., Пономаренко В.А. Структура и содержание психического образа как механизма внутренней регуляции предметных действий // Психологический журнал. -1980.-№2.-С.5-18.
 6. Клименко В.В. Дія - засіб діяльності // Загальна психологія / За ред. С.Д.Максименка. - Вінниця, 2004. - С.437-489.
 7. Леонтьев А.Н. Образ мира // Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения. - М., 1983. - С.251-261.
 8. Леонтьев А.Н. Психология образа // Вестн. Моск. ун-та. Сер.14, Психология. - 1979. -№2.-С.3-13.
 9. Найссер У. Познание и реальность. - М., 1981.
 10. *Петровский Л.В., Ярошевский М.Г. Категориальный анализ в психологическом познании // Петровский А.В., Ярошевский М.Г. История и теория психологии. — Ростов-на-Дону, 1996. -Т.2.- С.86-401.*
 11. Платонов К.К. Краткий словарь системы психологических понятий. - М., 1981.
 12. Психология формирования и развития личности / Под ред. Л.Й.Анцыферовой. - М., 1981.
 13. Смирнов С.Д. Мир образов и обаяние мира // Вестн. Моск. ун-та. Сер.14, Психология. -1981. - №2. - С.15-29.
 14. *Ярошевский М.Г. Психология в XX столетии. ~М., 1971.*

Електронні джерела:

1. Виллюнас В.К. Психологические механизмы

мотивации человека. - М., 1990.

2. Завалова Н.Д., Ломов Б.Ф., Пономаренко В.А. Образ в системе психической регуляции деятельности. - М., 1986. (искать по слову ОБРАЗ)
3. Ильин Е.П. Мотивация и мотивы.
4. Ильин Е.П. Сущность и структура мотива.
5. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. - М., 1975.
6. Леонтьев А.Н. Образ мира // Леонтьев А.Н. Избранные психологические произведения. - М., 1983.-С.251-261.
7. Маслоу А. Мотивация и личность. - СПб., 1999.
8. Олпорт Г.У. Функциональная автономия мотивов.
9. Сарджвеладзе Н.И. Личность и ее взаимодействие с социальной средой. - Тбилиси, 1989.
10. Хекхаузен Х. Мотивация и деятельность: В 2-х т. - М., 1986.

Теми рефератів та повідомлень:

1. Поняття мотиву у філософії та психології.
2. Індивід, особа, індивідуальність, особистість як філософсько-психологічні категорії.
3. Теорія особистості у працях... (студент сам визначає на вибір).

МОДУЛЬ II

Заняття 4. Біхевіоризм: поведінка під знаком стимулу.

1. Класичний біхевіоризм Дж.Вотсона та його філософське підґрунтя.
2. Методологічна специфіка необіхевіоризму.
3. Чи можна вважати біхевіоризм безвихідним стримуванням психології особистості?

Література:

1. Бихевиоризм: Торндайк 3, Принципи обучения, основанные на психологии; Уотсон Дж.Б. Психология как наука о поведений. - М., 1998.
2. Бьорк Д.В., Беррес Ф. Скиннер: Непредвиденные случайности жизни // Великие психологи. - Ростов-на-Дону, 2000. - С.517-546.
3. Ждан А.Н. История психологии от античности до наших дней. - М, 1990.
4. Исторический путь психологии: прошлое, настоящее, будущее. - М., 1992.
5. Роменець В.А., Маноха І.П. Інтеріоризація вчинкової дії: поведінка під знаком стимулу. Біхевіоризм // Роменець В.А., Маноха Ш. Історія психології ХХ століття. -К., 1998.- С.210-221.
6. Скиннер Б. Оперантное поведение // История зарубежной психологии: Тексты. - М., 1986.-С.60-95.
7. Толмен З.И. Бихевиоризм и необихевиоризм // Хрестоматия по истории психологии / Под ред. П.Я.Гальперина, А.Н.Ждан. - М., 1980. - С.47-54.
8. Уотсон Дж. Бихевиоризм // Хрестоматия по истории психологии / Под ред. П.Л.Гальперина, А.Н.Ждан. - М., 1980. - С.34-44.
9. Фромм З. Анатомия человеческой деструктивности. - М., 1994.
10. Хомский Н. Классовая война: Сб. статей. - М, 2003.
11. Ярошевский М.Г. История психологии. - М., 1985.
12. Ярошевский М.Г. Психология в ХХ столетии. Теоретические проблемы развития психологической науки. - М., 1974.
13. Ярошевский М.Г., Анциферова Л.И. Развитие и современное состояние зарубежной психологии.-М., 1974.

Електронні джерела:

1. Бихевиоризм: Торндайк З. Принципи обучения, основанные на психологии; Уотсон Дж.Б. Психология как наука о поведении. - М., 1998.
2. Бихевиоризм как теория личности (збірка електронних матеріалів).
3. Робинсон Д.Н. Бихевиоризм // Робинсон Д.Н. Интеллектуальная история психологии. -М., 2005.- Глава 12.
4. Стевенсон Л. Бихевиористская психология: Скиннер об обусловливании.// Стевенсон Л. Десять теорий о природе человека. - М., 2004. - 4.4, глава 10.
5. Толмен З.Ч. Бихевиоризм и необихевиоризм // Хрестоматия по истории психологии / Под ред. П.Я.Гальперина, А.Н.Ждан. - М, 1980. - С.47-54.
6. Толмен З. Поведение как молярный феномен // Хрестоматия по истории психологии / Под ред. П.Я.Гальперина, А.Ю.Ждан. -М., 1980.
7. Уотсон Дж. Бихевиоризм // Хрестоматия по истории психологии / Под ред. П.Я.Гальперина, А.Н.Ждан. - М., 1980. - С.34-44.

Теми рефератів та повідомлень:

1. Філософські ідеї Скіннера.
2. Особливості біхевіористичного спрямування у розумінні особистості Хольта (Перрі, Сінгера, де Лагуна, Хантера, Вейсса, Лешлі, Форста, Бріджмена, Толмена - на вибір студента).
3. Зв'язок світоглядного підґрунтя біхевіоризму з філософсько-антропологічними ідеями Дж.Локка.

Заняття 5. Гештальт-психологія та інтеріоризація стимулу на базі його значення.

1. Ключові поняття гештальт-психології та їх філософський аналіз (суб'єктивність, ситуація, світ фізичний та феноменальний, наочна річ, фігура,

- гештальт, інсайт тощо).
2. Продуктивність мислення у теорії М.Вертгаймера.
 3. Психологічна "теорія поля" Курта Левіна.
 4. Феномен ейдетизму у психології та його зв'язок із теорією пізнання.

Література:

1. Ждан А.Н. История психологии от античности до наших дней. — М., 1990.
2. Келер В. Некоторые задачи гештальт-психологии // Хрестоматия по истории психологии / Под ред. П.Я.Гальперина, А.Н.Ждан. - М., 1980. - С.102-112.
3. Роменець В.А., Маноха І.П. Інтеріоризація вчинкової дії: гештальтпсихологія та інтеріоризація стимулу на базі його значення // Роменець В.А., Маноха І.П. Історія психології ХХ століття. - К., 1998. -С.222-237.
4. Ярошевский М.Г. История психологии. - М., 1985.
5. Ярошевский М.Г. Психология в ХХ столетии. Теоретические проблемы развития психологической науки. - М., 1974.
6. Ярошевский М.Г., Анцыферова Л.И. Развитие и современное состояние зарубежной психологии. - М., 1974.

Електронні джерела:

1. Гештальт-психологія (збірка електронних матеріалів).
2. Робинсон Д.Н. Гештальт-психологія (ответ континенте) // Робинсон Д.Н. Интеллектуальная история психологии. - М., 2005. - Глава 12.
3. Знрайт Дж. Гештальт, ведуший к просветлению. - 1980.

Теми рефератів та повідомлень:

1. Вчення про суб'єктивні наочні образи Еріха Йенша.
2. Вплив філософських ідей Г.Гельмгольца на ейдетуку як напрям у гештальтпсихології.
3. Ключові поняття психологічної "теорії поля" К.Левіна.
4. Вплив феноменологічних ідей Е.Гуссерля на розвиток гештальт-психології.
5. Психологічне вчення Курта Коффки.
6. Психологічне вчення В.Келера.
7. Проблема відношення фізичного до психічного у філософії Е.Маха.
8. Розгортання ідеї психофізичного паралелізму в гештальт-психології.
9. Світоглядні засади гештальт-терапії.

Заняття 6. Світоглядні засади психоаналітичної концепції та її варіантів.

1. Ключові категорії та поняття психоаналітичної концепції З.Фрейда: методологічний аналіз.
2. Науковий статус психоаналізу та його розгалужень.
3. Зв'язок психоаналітичних вчень із філософськими напрямками ХХ століття та його значення для формування нової філософсько-антропологічної парадигми.

Література:

1. Блюм Г. Психоаналитические теории личности. - М., 1996.
2. Додсьльцев Р.Ф. Фрейдизм: культ) рология, психолої ия, философия. - М.: і 997.
3. Лапланш Ж. и др. Словарь по психоанализу. - М., 1996.
4. Лейбин В.М. Фрейд, психоанализ и современная западная философия. - М., 1990. Райкрофт Ч. Критический словарь психоанализа. - СПб., 1995.

5. Рикер Ъ. Герменевтика и психоанализ. Религия и вера. - М., 1996.
6. Руткевич М.А. От Фрейда к Хайдеггеру: Критический очерк экзистенциального психоанализа.-М, 1986.
7. Сартр Ж.-П. Фрейд. Сценарий. - М, 1992.
8. Фрейд З. Я и Оно // Хрестоматия по истории зарубежной психологии / Под ред. П.Я.Гальперина, М.А.Ждан. ~ М., 1980. - СЛ 84-188.

Электронні джерела:

1. Браун Дж. Фрейд и постфрейдисты.
2. Как в психоанализе понимается психологическая защита и ее типы ? // Социальная психология личности в вопросах и ответах / Под ред. В.А.Лабунской. - М., 1999.
3. Калина Н.Ф. Основы психоанализа. - М., 2001.
4. Куттер П. Современный психоанализ. Введение в психологию бессознательных процессов. -СПб., 1997.
5. Овчаренко В.Й. Статус и аутентичность психоанализа.
6. Руткевич М.А. Научный статус психоанализа.
7. Фрейд З. Введение в психоанализ. - СПб., 1999.
8. Фрейд З. Очерк истории психоанализа // Зигмунд Фрейд. Основные психологические теории в психоанализе. Очерк истории психоанализа: Сборник. - СПб., 1998. - С.18-87.
9. Фрейд З. По ту сторону принципа удовольствия.
10. Фрейд З. Психология масс и анализ человеческого Я.
11. Фрейд З. Толкование сновидений.
12. Фрейд З. Трудность на пути психоанализа // Зигмунд Фрейд. Основные психологические теории в психоанализе. Очерк истории психоанализа:

- Сборник. -Спб., 1998.-С.232-241.
13. Юнг К.-Г. Личное и сверхличное, или Коллективное бессознательное // Юнг К.-Г. Психология бессознательного.
 14. Юнг К.-Г. Об архетипах коллективного бессознательного.
 15. Юнг К.-Г. Психология и религия.

Теми рефератів та повідомлень:

1. Специфіка психоаналітичної теорії К.Хорні.
2. Проблема мазохізму: філософський та психоаналітичний аспекти.
3. Філософський аналіз проблеми позасвідомого у психоаналізі.
4. Проблема статі у психоаналітичному та філософському вимірі.

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ І ТЕМАТИКА РЕФЕРАТІВ

Вивчення курсу “Філософія психології” передбачає, що філософсько-науковий світогляд сучасної людини формується шляхом вивчення великого концептуально-тематичного матеріалу, філософських і наукових досягнень різних культур і цивілізацій у вигляді комплексу науково-методологічних ідей.

Процес вивчення курсу “Філософія психології” варто починати з переліку питань і тем, списку рекомендованої літератури. Опрацьовуючи підбірку літератури з кожної теми, слід звернути увагу на ключові поняття теми. Певний час належить виділити для ознайомлення з першоджерелами.

Опановуючи напрямки філософсько-наукового мислення, слід прагнути до вироблення власного погляду на спільне та відмінне в сучасних ідеях, концепціях та творчих здобутках мислителів з різних епох, цивілізацій, країн.

Незалежно від обраного фаху чи виду діяльності ціннісна вага професіоналізму завжди буде зростати пропорційно до філософсько-методологічної праці суб'єкта. Вивчаючи філософію психології майбутній практичний психолог учиться не лише науково та творчо мислити, користуватися критерієм об'єктивної істини і законами науки, а й завжди залишатися апологетом вищої правильності. У цьому і полягає смисл вимог до розуміння студентом основних принципів і законів правильного науково мислення, які виробила і нагромадила філософія.

Реферат – самостійно побудований процес вивчення філософсько-освітньої проблематики, який включає наступні моменти:

- Вибір теми;
- Ознайомлення з відповідною літературою;
- Ведення конспектів з окремих питань;
- Синтез усіх етапів праці у вигляді завершеного дослідження.

Для цього необхідно скласти план роботи, який повинен влучати в себе:

1. Вступ.
2. Основну частину.
3. Висновок.
4. Список використаної літератури.

Загальний обсяг роботи складає 10-15 сторінок друкованого або написаного від руки тексту.

У **вступі** розкривається задум автора, тобто основна мета дослідницької роботи та її завдання, актуальність

даної проблеми, практична значущість питань, які привернули увагу студента.

В **основній частині** йдеться про найважливіші принципи і закони філософії психології, розкривається зміст основних форм науково мислення, складність всіх форм філософського мислення. Наводяться приклади ідейних систем та творчих поглядів мислителів тощо.

У **висновках** роботи дається узагальнення автора з обраної ним теми. Слід робити посилання на наукові джерела, записуючи назву мовою оригіналу та вказуючи кількість сторінок, а перед тим – назву видавництва, місто та рік видання.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

1. Феноменологія як наука про свідомість та її зв'язок з психологією.
2. Позитивістська парадигма у філософії та її впливи на психологію.
3. Філософський аналіз свідомості як базового поняття психології.
4. Категорії індивідуальність, особистість та особа та їх філософський аналіз.
5. Філософсько-психологічний аналіз інтроспекції як методу.
6. Філософські погляди Вільяма Джеймса.
7. Концепт інтенціональності у філософії та психології.
8. Дослідження поведінки (біхевіоризм) як альтернатива інтроспекції та його філософські джерела.
9. Логічний біхевіоризм та його зв'язок з аналітичною філософією.
10. Гештальтпсихологія як відповідь на кризу інтроспекціонізму та її філософсько-методологічні джерела.
11. Гуссерлівська феноменологія та її вплив на психологію.

12. Світоглядні передумови психоаналізу.
13. Гуманістичний психоаналіз Е. Фромма.
14. Сутність та зміст психоаналітичної герменевтики.
15. Екзистенціанальний психоаналіз: сутність, філософські джерела, представники.
16. Філософський зміст гуманістичної психології.
17. Поняття норми та само актуалізації у вченні А. Маслоу.
18. Філософське підґрунтя діяльнісного підходу у психології.
19. Генетична епістемологія Ж. Паже.
20. Психофізіологія про природу свідомості.
21. Ключові проблеми когнітивної психології та їх філософське розуміння.
22. Соціальна психологія та її філософсько-теоретичні засади.
23. Проблема співвідношення біологічного та соціального в людині: соціально-філософський аспект.
24. Філософська антропологія як теоретико-методологічна основа педагогічної психології.
25. Синергетика в психології.
26. Філософія Дж. Дьюї та її внесок у розвиток психології.
27. Теорія науки К. Поппера.
28. Теорія наукових революцій Т. Куна.
29. Теорія дослідницької програми І.Лакатоса.
30. Концепція «епістемологічного анархізму» П.Фейєрабанда.

САМОСТІЙНА РОБОТА

Об'єктивні, всезагальні “науково закони”, що існують завдяки логічному мисленню у дійсності безпосередньо пов'язані з суб'єктивністю та унікальністю людини, з її інтелектуальним проявом. Знання постійно примушує працювати особисті потенції людини, силу інтелекту та духовну насагу. Потенціал філософії

психології залежить від того чи вдається студенту неупереджено, без заздалегідь відомих, в більшості випадкових, постулатів самостійно здійснювати науковий пошук, вільно осмислювати філософсько-методологічні та наукові питання. Навчальною програмою передбачається, що значну частину матеріалу дисципліни студенти мають оволодіти самостійно, силою власних інтелектуальних зусиль.

Мета цих методичних матеріалів і полягає в тому, аби спрямувати працю студентів, пробудити у них бажання самостійного осмислення найважливіших філософсько-психологічних питань. Мислення, аби здійснювати потрібний філософсько-науковий пошук, повинно бути підготовлене, треноване. Найбільш ефективним засобом для цього є набір філософсько-психологічних джерел, тестів, питань, проблемно-пошукових ситуацій, які покликані активізувати науково-дослідну діяльність магістрів. Відповідь на кожні вправу, тему чи запитання формується на основі вивчення відповідних розділів підручника чи посібника, першоджерел.

Формою контролю за якістю самостійного накопичення знань з філософії психології можуть бути реферативні праці, курсові роботи, участь студентів у роботі на семінарських заняттях. Перелічені форми вияву ефективності самостійної роботи магістрантів не лише поглиблюють знання з філософії психології та стимулюють їх потяг до потрібних знань, виробляючи навички філософсько-наукового пошуку, а й в цілому сприяють підвищенню загального рівня інтелектуальної, а отже й професійної підготовки студентів.

Питання для індивідуальних самостійних занять.

1. Відмінність між філософією психології та філософською психологією (2 години).
2. Філософське підґрунтя феноменологічної та позитивістської парадигм у психології (2 години).
3. Проблема самосвідомості у психології (2 години).
4. Інтроективні, біхевіоральні та психофізіологічні методи у вивченні смислу (2 години).
5. Трансперсональний підхід, праці С.Грофа та Т.Лірі, їх вчення про людину (2 години).
6. Народження психофізіології на ґрунті інтроекціонізму. Інтроекціоністські методи в сучасній психології (4 години).
7. Тлумачення свідомості в логічному біхевіоризмі. Сильна і слабка версії логічного біхевіоризму (4 години).
8. Суб'єктивні передумови пізнання в контексті гештальт-психології (4 години).
9. Когнітивні закони психоаналізу - проєкція та раціоналізація. Критика психоаналізу представниками гештальт-дедуктивної моделі філософії науки (4 години).
10. Вчення А.Маслоу про норму і самоактуалізацію. Екзистенціальний аналіз Ж.-П.Сартра (4 години).
11. Марксистське трактування діяльності як суспільних відносин.
12. Діяльнісний підхід у педагогіці.
13. Психофізіологія про природу свідомості (І Сеченов, І.Павлов).

ПИТАННЯ ДО ЕКЗАМЕНУ .

1. Предмет, проблеми та завдання філософії психології.

2. Принципова відмінність між філософією психології та філософською психологією.
3. Поняття дослідницької програми як структурної одиниці пізнавальної діяльності (за І.Лакатосом).
4. Принцип категоріального аналізу у психології.
5. Принцип детермінізму у психології.
6. Принцип системності у психології та його багатовимірність.
7. Загальна характеристика принципу розвитку у психології.
8. Психологія як емпірична наука. Філософський аналіз психології як експериментальної науки.
9. Кунівський аналіз дослідницьких парадигм у психології.
10. Аналіз предмета психології у феноменологічній філософії науки.
11. Проблеми людини її душ, моралі, поведінки у давній східній філософії.
12. Проблема зв'язку душі і тіла у західній філософії (античність, середньовіччя) .
13. Свідоме та несвідоме у філософії Нового часу.
14. Трактатування психології в позитивістській філософії науки.
15. Позитивістська парадигма у філософії науки.
17. Феноменологічна психологія.
18. Пояснення і розуміння як основні методології психологічного пізнання.
18. Категорії душі, психіки і свідомості: філософський аналіз.
19. Філософський аналіз свідомості як базового поняття психології.
20. Філософсько-психологічний вимір категорії "переживання".
21. Теорія смислу у психології.

22. Категорія особистості у психології та її світоглядні виміри.
23. Інтроективні, біхевіоральні та психофізіологічні методи у вивченні смислу.
24. Філософсько-психологічний аналіз інтроекції як методу.
25. Дослідження поведінки як альтернатива інтроекції.
26. Концепт інтенціональності у психології.
27. Філософське вчення про цінності та оцінки і психологія емоцій.
28. Категорії "мотив" і "ціль": методологічні парадигми.
Феноменологія як наука про свідомість, її зв'язок із психологією.
30. Антропологічний феномен творчості та його вивчення у психології.
31. Особистість, поняття особистості та психологія особистості: порівняльний аналіз термінів.
32. Сутність трансперсонального підходу та його роль у створенні цілісного вчення про людину.
33. Філософські засади інтроекціонізму: картезіанство і філософська психологія XVIII ст.
34. Передумови появи біхевіоризму, її зв'язок із невдачею інтроекціонізму.
35. Дослідження людської поведінки: мета проекту та його реальне втілення.

36. Вивчення тваринної поведінки і проблема переносу результатів на людську поведінку.
37. Логічний біхевіоризм та його зв'язок з аналітичною філософією.
38. Емпіричний та теоретичний рівні пізнання у психології.
39. Гештальт-психологія як відповідь на невдачу інтроспекціонізму.
40. Гуссерлівська феноменологія як філософське підґрунтя гештальтпсихології.
41. Сутність суб'єктивних передумов пізнання у гештальт-психології.
42. Світоглядні передумови психоаналізу.
43. Концепт позасвідомого, можливості об'єктивації та вивчення позасвідомих психічних механізмів.
44. Проекція та раціоналізація як когнітивні закони психоаналізу.
45. Психоаналітична герменевтика.
46. Екзистенціальна та гуманістична психологія як спроби розкрити проблему людини.
47. Екзистенціальний психоаналіз: сутність, витоки, представники.
48. Філософсько-психологічний аналіз ключових понять екзистенціальної та гуманістичної психології.
49. У чому полягає філософський пафос гуманістичної психології?
50. Поняття норми та самоактуалізації у психологічному вченні А.Маслоу.
51. Філософське підґрунтя діяльнісного підходу у психології.

52. Радянська школа діяльнісного підходу: основні положення, представники, сфери прикладання.
53. Генетична епістемологія Жана Піаже.
54. Психофізіологія про природу свідомості.
55. Феноменологічний підхід у патопсихології.
56. Проблеми норми, розуміння, "вживання", емпатії у патопсихології.
57. Ключові проблеми когнітивної психології та їх філософське вирішення.
58. Місце і специфіка соціальної психології серед наук про суспільство.
- Світоглядні передумови вивчення людини як соціальної істоти.
59. Проблема співвідношення біологічного і соціального в людині: соціально-психологічний аспект.
60. Педагогічна антропологія як філософська основа педагогічної психології.

Методи навчання

Лекції, практичні заняття, робота з першоджерелами, написання рефератів.

Методи контролю

Оцінювання самостійної роботи, підсумкова контрольна робота (тести), перевірка конспектів.

Перевірка конспекту тем з самостійної роботи передбачає 1-2 питання за текстом, щоб перевірити розуміння студентом написаного матеріалу. Оцінюється стислість викладення, наявність суттєвих положень тексту, а також ступінь спрацьованості конспекту першоджерела (основні поняття повинні бути виділені, на полях можуть бути

пояснюючі записи, запитання), застосування прикладного матеріалу.

Оцінка підсумкової контрольної роботи і поточних тестів з теми (або модулю в цілому) залежить від загальної кількості правильних відповідей.

Питання до екзамену з курсу «філософія психології»

МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: опорні конспекти лекцій, комплекс навчально-методичного забезпечення дисципліни, контрольні задачі і тести для самостійної роботи, завдання до поточного та підсумкового контролю, електронна база додаткової літератури.

ЛІТЕРАТУРА:

Першоджерела:

1. Аналитическая философия: Становление и развитие: Антология. - М., 1998.
2. Бихевиоризм: Торндайк Э. Принципы обучения, основанные на психологии; Уотсон Дж. Психология как наука о поведении. - М., 1998.
3. Бубер М. Проблема человека. Перспективы // Лабиринты одиночества. - М., 1989. -С.88-97.
4. Бубер М. Я иТн.-М., 1993.
5. Витгенштейн Л. Заметки о философии психологии: Философия: Т.1. - М., 2001.
6. Гелен А. О систематике антропологии // Проблема человека в западной философии: Переводы.-М., 1988.
7. Кун Т. Структура научных революций. - М., 1975.
8. Лакатос И. История науки и ее рациональные реконструкции // Лакатос И. Структура и развитие науки: Из Бостонских исследований по философии науки. - М., 1978. -С.203-235.
9. Мэй Р. Открытие бытия: Очерки экзистенциальной

- психологии. - М., 2004.
10. Мэй Р. Смысл тревоги. - М., 2001.
 11. Поппер К. Логика и рост научного знания. - М., 1983.
 12. Рикер П. Герменевтика и психоанализ. Религия и вера. - М., 1996.
 13. Скиннер Б. Оперантное поведение // История зарубежной психологии: Текст, - М., 1986.-С.60-95.
 14. Твардовский К. Логико-философские и психологические исследования. - М., 1997.
 15. Фейерабенд П. Избранные труды по методологии науки. - М., 1986.
 16. Франкл В. Человек в поисках смысла. -М., 1990.
 17. Фрейд З. Введение в психоанализ. - СПб., 1999.
 18. Фромм З. Анатомия человеческой деструктивности. - М., 1994.
 19. Ясперс К. Общая психопатология. - М., 1997.

ЛІТЕРАТУРА ОСНОВНА:

1. Васильев В.В. История философской психологии: Западная Европа - XVII в. -Калининград, 2003.
2. Гуманістична психологія. Т. 1: Гуманістичні підходи в західній психології ХХ ст. - К., 2001.
3. Калина Н.Ф. Основы психоанализа. - М., 2001.
4. Куттер П. Современный психоанализ. Введение в психологию бессознательных процессов. - СПб., 1997.
5. Леонтьев А.Н. Философия психологии: Сб. науч. тр. - М.; 1994.
6. Мотрошилова Н.В. Рождение и развитие философских идей. - М. 1991.
7. Найссер У. Познание и реальность: Смысл и принципы когнитивной психологии. -М, 1981.
8. Никифоров А.Л. Философия науки: история и методология. - М., 1998.
9. Петровский А.В. Вопросы истории и теории психологии. - М., 1984.

10. Петровский А.В., Ярошевский М.Г. История и теория психологии. - Ростов-на-Дону, 1996.-Т.1, 2.
11. Прист С. Теории сознания. - М., 2000.
12. Психология с человеческим лицом: гуманистическая перспектива в постсоветской психологии / Под ред. Д.А.Леонтьева, В.Г.Щура. - М., 1997.
13. Робинсон Д.Н. Интеллектуальная история психологии. - М-, 2005.
14. Роменець В.А., Маноха І.П. Історія психології ХХ століття. - К., 1998.
14. Стевенсон Л. Десять теорий о природе человека. -М., 2004.
15. Хилл Т. Современне теорий познания. - М., 1965.
16. Хрестоматия по истории психологии. -М., 1980.
17. Шульц Д.П., Шульц З.С. История современной психологии. - М., 2001; СПб., 1998.
18. Ярошевский М.Г. История психологии. - М., 1985.
19. Ярошевский М.Г. История психологии от античности до середины ХХ в. - М., 1996.
20. Ярошевский М.Г. Психология в ХХ столетии. Теоретические проблемы развития психологической науки. -М., 1974.

Додаткова

1. Анцыферова Л.И. Методологические принципы и проблемы психологии // Психологический журнал. - 1982. - №2. - С.3-17.
2. Анцыферова Л.И. О некоторых новых методологических тенденциях в современной зарубежной психологии // Вопросы психологии. - 1976. - №5. - С.55-69.
3. Асмолов А. По ту сторону сознания: методологические проблемы неклассической психологии. - М., 2002.
4. Баллон А. Психическое развитие ребенка. - М., 1967.
5. Баттерворт Дж., Харрис М. Принципы психологии

развития. - М., 2000.

6. Братченко С.Л. Экзистенциально-гуманистический подход Джеймса Бюджентала: человек в поисках самого себя // Психологические проблемы самореализации личности. - СПб., 1998. - Вып.2. - С.56-66.
7. Брунер Дж. Психология познания: За пределами непосредственной информации. - М., 1997.
8. Брушлинский А.В. Психология и проблема непрерывности развития // Диалектика в науках о природе и человеке. Эволюция материн и ее структурные уровни. - М., 1983. -С.351-355.
9. Василук Ф.Е. Психология переживания: Анализ преодоления критических ситуаций. -М., 1984.
10. Веккер Л.М. Психика и реальность: Единая теория психических процессов. - М., 1998.
11. Возрастная и педагогическая психология: Тексты. - М., 1992.
12. Гайденок П.П. История греческой философии в ее связи с наукой. - М., 1999.
13. Гайденок П.П. История новоевропейской философии в ее связи с наукой. -М., 2000.
14. Гайденок П.П. Научная рациональность и философский разум. - М., 2003.
15. Гершунский Б.С. Философия образования. -М., 1998.
16. Годфруа Ж. Что такое психология: В 2-х т. - М., 1996.
17. Грининг Т. История и задачи гуманистической психологии // Вопросы психологии. -1988.-№4.-С.161-167.
18. Грязнов А.Ф. Л.Витгенштейн и некоторые проблемы философии психологии // Вопросы философии. - 1998. - №5. - С.75-79.
19. Давыдов В.В., Зинченко В.П. Принцип развития в психологии // Вопросы философии. -1980.-Ш2.-С.47-60.

20. Додельцев Р.Ф. Фрейдизм: культурология, психология, философия. - М., 1997.
21. Дружинин В.Н. Структура и логика психологического исследования. - М., 1994.
22. Зарубежные исследования по психологии познания: Сборник аналитических обзоров. -М., 1977.
23. Зинченко В.П. Системный анализ в психологии? // Психологический журнал. - 1991. -№4.-С.120-138.
24. Зинченко В.П., Моргунов Е.Б. Человек развивающийся. - М., 1994.
25. Илларионов С.В. Теория познания и философия науки. - М., 1994
26. Ильясов И.И., Орехов А.Н. О теории и практике в психологии // Вопросы психологии. -1989.-№4.-С.135-140.
27. Исследование развития познавательной деятельности / Под ред. Дж. Брунера. - М., 1971.
28. Кедров Б.М. О методологических вопросах психологии // Психологический журнал. -1982. - №5. - С.3-12; №6. - С.14-21.
29. Келле В.Ж. и др. Философские основания психологии и общественных наук // Вопросы философии. - 1984. - №2. - С.34-49.
30. Келер В. Некоторые задачи гештальт-психологии -// Хрестоматия по истории психологии. -М, 1980.-С.102-112.
31. Кольцова В.А. Идеологические и научные дискуссии в истории советской психологии. - М., 1995.
32. Крайг Г. Психология развития. - СПб., 2000.
33. Ладыгина-Котс Н.Н. Предпосылки человеческого мышления (подражательное конструирование обезьяной и детьми). - М., 1965.
34. Лейбин В.М. Фрейд, психоанализ и современная западная философия. - М., 1990.
35. Леонтьев А.Н. Деятельность. Сознание. Личность. - М.,

1975.

36. Ломов Б.В. Методологические и теоретические проблемы психологии. - М., 1984.
- 37- Ломов Б.В. Системный подход и проблема детерминации в психологии // психологический журнал. - 1989. - №4. - С.19-33.
38. Лурия А.Р. Лекции по общей психологии. - СПб., 2004.
39. Максименко С.Д. Г.С.Костюк і генетична психологія // Практична психологія і соціальна робота. - 1999. - №8. - С.6-8.
40. Маслоу А. Мотивация и личность. - СПб., 1999.
41. Методологические и теоретические проблемы психологии. - М., 1969.
42. Мироненко И.А. Философские основания интеграции психологического знания // Философские науки. - 2004. - №10. - С.65-77.
43. Мишлав Дж. Корни сознания: история, наука и опыт скрытых возможностей психики. -К., 1983.
44. Москвичев С.Г. Проблемы мотивации в психологических исследованиях. - К., 1975.
45. Новичкова Г.А. Историко-философские очерки западной педагогической антропологии. - М., 2001.
46. Огородников В.П. Познание необходимости.. Детерминизм как принцип научного мировоззрения. - М., 1985.
47. Петренко В.Ф. Психосемантика сознания. - М., 1988.
48. Психология развивающейся личности / Под ред. А.В.Петровского. - М., 1987.
49. Розин В.М. Научные интерпретации предмета психологии (от парадигмы естественно-научной к гуманитарной?) // Психологический журнал. - 1991. - №2. -С.5-15.
50. Руткевич М.А. От Фрейда к Хайдеггеру: Критический очерк экзистенциального психоанализа. - М., 1986.
51. Сакс О. Человек, который принял жену за шляпу. - М., 2005.

52. Солсо Р. Когнитивная психология. - М., 1996.
53. Тальзіна Н.Ф. Педагогическая психология. - М., 1998.
54. Толмен З.И. Бихевиоризм и необихевиоризм // Хрестоматія по історії психології. -М., 1980.-С.47-54.
55. Фарленд Д. Поведение животных. Психобиология, зтология и зволюция. - М., 1988.
56. Фестингер Л. Теория когнитивного диссонанса. - СПб., 2000.
57. Хорган Дж, Конец науки: Взгляд на ограниченностьзнания на закате Века Науки. -СПб., 2001.
58. Шихи Г. Возрастніє кризисы: ступени личностного роста. - СПб., 1999.

Науково-методичне видання

ФІЛОСОФІЯ ПСИХОЛОГІЇ

(Навчально-методичний комплекс)

Укладач: **Чорна Лариса Сергіївна** - кандидат
філософських наук, доцент.

Підп. до друку 05.01.2017. Формат 60x84/16.
Папір офс. Гарнітура NewtonС. Друк офс.
Ум. Друк. арк. 2,75. Обл.- вид. Арк. 2,05.
Тираж 150 прим. Замовлення 073/01.
ВЦ ЧОШПО м.Чернігів, вул. Слобідська, 21.